

Павло Дячук,
к. пед. н., доцент кафедри теорії початкового навчання
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна;

Людмила Перфільєва,
к. біол. н., доцент кафедри теорії початкового навчання
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна;

Олена Доленко,
магістрантка факультету початкової освіти
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧИХ ДИСЦИПЛІН У ПОЧАТКОВІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛАХ ФРАНЦІЇ

Сучасна вітчизняна педагогіка шукає нові парадигми виховання, тому ведеться пошук цікавих педагогічних концепцій, які актуальні у сьогоденні.

Мета полягає в отриманні теоретичної інформації, яка допомагає міжнародним організаціям приймати рішення щодо розвитку освіти у різних країнах. Вивчення зарубіжної педагогіки і школи потрібно для того, щоб забезпечити перенесення досвіду на власний освітній простір.

Інтернаціоналізація освітнього простору, культурне зближення країн за умови збереження власної ідентичності стають головними тенденціями суспільного розвитку європейських країн на початку третього тисячоліття.

Для українців важливим є досвід країн Європи у розробленні загальних принципів організації освіти і реального доступу до світових ринків праці.

Система освіти Франції об'єктивно відіграє роль своєрідної лабораторії, де проходять перевірку життям сучасні тенденції розвитку освіти. В освітніх проблемах цієї країни знаходять відображення важливі педагогічні процеси, що виходять за межі національних кордонів і становлять інтерес для вітчизняних педагогів.

Узагальнювальні праці зарубіжних авторів А. Антуана, Ж. Верже, Ле Гоффа Ж., Л. Ліара, А. Проста, К. Шарля та ін. з питань дослідження освіти не дають цілісного бачення тенденцій розвитку природознавчих дисциплін протягом достатньо тривалого періоду [2].

Попереднє вивчення вітчизняних наукових педагогічних праць і досліджень О. А. Бочарової, Б. Л. Вульфсона, Л. П. Зязюна, Г. Г. Поберезької, В. П. Смирнова, Т. Г. Харченко та ін., присвячених системам освіти зарубіжних країн, показало, що цілісного дослідження, яке б передбачало роль природничих дисциплін теж не виявлено [1].

Враховуючи значення університетської освіти у розвитку держави і суспільства, її вагомість в умовах глобалізації і конкурентності, вивчення зарубіжного досвіду – допоможе розвитку української теорії і практики розбудови викладання природничих дисциплін у початковій та університетській ланках освіти в контексті європейської інтеграції освітніх систем.

Мета дослідження – об'єктивно розкрити місце становлення і розвитку природознавчих дисциплін у початковій та університетських системах освіти у Франції.

Система сучасної освіти Франції вважається однією з найбільш привабливих для багатьох країн у силу своєї ефективності, що доведена багатьма роками її існування. Ця система багатоступенева та складна, щоб визначити місце природознавчих дисциплін у навчанні.

Детально описати французькі вищі заклади освіти – непросте справа, бо їх розмаїття набагато ширше, ніж в інших країнах (близько двох тисяч). Це пояснюється тим, що у переліку зазначені заклади, які в інших країнах входять до системи середньої освіти, наприклад, багато сотень шкіл та училищ професійного навчання (технічні, медсестер, тощо) переважно з двохрічними програмами.

До «справжньої» вищої освіти зі вступом після отримання повної середньої освіти у минулому столітті відносилось 78 університетів, 453 переважно монодисциплінарних вищих закладів освіти з невеликим (кілька сотень) контингентом студентів [3].

Аналіз досвіду Франції показує, що предметом серйозних наукових досліджень стає безпосереднє спілкування дитини з природою. Спеціалісти інституту природничої педагогіки в результаті спеціальних досліджень прийшли до висновку, що довготривала практична участь дитини в охороні навколишнього середовища забезпечує її свідому екологічну діяльність, виступає основою екологічного розвитку особистості, формування індивідуальних екологічних цінностей.

Значний вклад у виховання любові до природи вносять численні церковні ініціативи. У церковних приходах і монастирях ведеться значна робота по формуванні екологічної свідомості засобами проповідей, лекцій, дискусій, природоохоронних акцій. Широкі дискусії, які проводять церкви в стінах богословських академій і в засобах громадської організації відрізняються виключно високим рівнем. Відомо, що протягом століть християнська церква проголошувала особливу панівну роль людини у природі. Сьогодні церква прикладає немало зусиль для нового визначення відношення людини до природи. Визначити своє відношення до неї. Природа все частіше уявляється дзеркалом божественного, а людина слугою і хранителем всесвіту.

У руслі «Педагогіки переживань» працює так звана «лісова» педагогіка. В центрі її уваги лежать залежності між людиною і навколишнім середовищем, проблеми використання лісових багатств. «Лісові школи» забезпечують безпосереднє спілкування з навколишнім середовищем з природою різним колам суспільства різного віку від початкової школи – протягом всього життя.

У діяльності цих шкіл прослідковується тенденція до посилення духовних і естетичних цінностей природознавчої освіти [4].

В Європі в ході переоцінки цінностей виробилось нове сприйняття дійсності, проходить перехід від механічного до «цілісного» або екологічного сприйняття реальності. В науковому знанні і в педагогічній науці прокладає собі дорогу ідея інтеграція різних способів освоєння світу, взаємодії «двох

культур» – гуманітарної і природничої, іде пошук цілісності наукових знань і наукової картини світу не лише на традиційній кількісній, механістичній основі але і на якісній культурі.

Нова парадигма націлена на розумне задоволення індивідуальних, гуманних потреб людства, на естетизацію природного середовища. Практичною задачею природничо-естетичної педагогіки в цих умовах стає виховання почуттів, уміння розуміти місце і роль естетичних об'єктів в цілісному, естетичному просторі [5].

На навчальних предметах «навколишнє середовище», напрацьовується чуттєво-соціальний досвід і опосередковується історичний. Зв'язок чуттєвого і культурного досвіду сприймається французькою школою як одна з найбільш важливих педагогічних стратегій, яка здатна змінити свідомість як кожної окремої особистості, так і всього населення.

Великою популярністю у Франції користується так звана «музейна педагогіка». Вона направлена на виховання в молоді здатності естетично сприймати навколишнє середовище, взаємодіяти з нею. Через систематичне спілкування з мистецтвом, «музейна педагогіка» намагається виховати у молоді здатність естетично сприймати навколишнє середовище, розуміти сутність природи і людини.

Численні природознавчі музеї допомагають кожному орієнтуватися у світі, що швидко змінюється. Робота з природним матеріалом, флористики, аплікація, малювання, ліплення, розвивають творчі здібності молодшої людини. В багатьох школах країни існують спеціальні курси живопису, щоб стимулювати дитячу цікавість природою. Якість здобутих умінь і навичок діти щорічно демонструють на проектах організованих в різних містах. Ці заходи називаються «Кольорове місто». Учні, які отримують необхідний для роботи матеріал оформлюють доступні їм об'єкти проявляючи максимум творчих здібностей, умінь і навичок.

У Франції тенденції до посилення духовно естетичного, культурологічного компоненту у природознавчій освіті проявляються в русі «Народ і культура». Він виражений в створенні культурних спілок, нових театрів, музеїв, реставрації пам'ятників архітектури, збереженні чистоти і розвитку національної мови – і все це в контексті природознавства. В країні популярні центри канікул і вільного часу під патронатом «Педагогічного руху», які практикують активні методи освіти і виховання. Вони охоплюють своєю увагою дітей до підліткового віку. Забезпечують культурний, моральний, екологічний та фізичний розвиток молоді. Різноманітний спектр послуг – туризм, де прокладені маршрути з ночівлею під відкритим небом, які вводять дітей у світ природи, допомагають відчути себе її частинкою, відчути її відношення до себе, ідентифікувати себе в природі.

Інтеграційний і міждисциплінарний підходи до природознавства ведуть до систематизації екологічних знань, що дозволяє учневі бачити взаємозв'язок локальних, національних і глобальних екологічних проблем, відкриває горизонт перспективного дослідження стану навколишнього середовища.

Таким чином, Франція активно проводить політику створення єдиної «Загальноєвропейської домівки». Все більший темп набирає розуміння необхідності вивчення не тільки природознавства, а також історії, літератури, мистецтва, культури, соціальних та інших проблем країн Європейської спільноти.

Список використаних джерел

1. Зязюн Л.П. журнал для педагогів «Початкова школа» ст. «Початкова школа Франції ХХІст.» 2002р. – 96 с.
2. Ле Гофф Ж. «Рождение Европы» – СПб.: Alexandria, 2007. – 398 с.
3. Никандров Н.Д.. Современная высшая школа капиталистических стран. – М., 2006 г. – 322 с.
4. Смирнов В.П. Новейшая история Франции. М., 2007., – 633 с.
5. Смірнов С.І. Освіта за кордоном. – Харків, 2003. – 255 с.